

АНОТАЦІЯ

Назва дисципліни / освітнього компонента	Дитяча література (українська та англійська)
Освітня програма	Середня освіта (Українська мова і література, англійська мова)
Компонент освітньої програми	Вибірковий
Загальна кількість кредитів та кількість годин для вивчення дисципліни	6 кредитів / 180 годин
Вид підсумкового контролю	Залік
Мова викладання	Українська мова
Викладачі	Бестюк Ірина Анатоліївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури Тхорук Раїса Леонтіївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури
CV викладача на сайті кафедри	http://www.rshu.edu.ua/kafedry-fuf/kafedra-ul/sklad-kafedri-ul/121-personalii/1180-tkhoruk-raisa-leontivna
E-mail викладача	tirteya77@gmail.com

Курс «Дитяча література» -- вибіркова навчальна дисципліна для спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова і література, англійська мова).

Під час лекцій та практичних занять передбачається **ознайомлення** із деякими **текстами української та англійської дитячої літератури**, яка творилася у різні періоди і відповідно проявляє відмінності розуміння специфіки педагогіки та виховних потреб свого часу. Центральною постаттю у змінах функції та

естетики зображення світу дитинства в європейській літературі став Ч. Діккенс у ХІХ ст., відповідно планується осмислення його впливу на становлення англійської та української дитячої літератури. На основі прочитання, обговорення й осмислення творів фольклору, творів мандрівної та пригодницької літератури, текстів про дітей планується розглянути процес переосмислення їх функцій у культурі; акценти ставитимуться на аналізі їх потужного філософського й етичного потенціалу (Д. Дефо, Дж. Свіфт, П. Куліш, Олена Пчілка, О. Іваненко та ін.). Для прочитання й аналізу обиратимуться поетичні й прозові твори різних жанрів, фольклорні й літературні; а також переробки, переклади й адаптації. Осмислення тенденцій сучасної дитячої літератури провадиметься у форматі презентацій, пошуково-дослідницьких проектів та написання есе.

Мета курсу – сформувати розуміння специфіки стилю, жанрової природи, персонажної системи й тенденцій тематики дитячої літератури у її національних варіантах; за можливості виявляти їх взаємодію.

Ключові слова: дитяча література, виховний потенціал, фольклор, підліткова література, казка.

У процесі засвоєння курсу у здобувачів вищої освіти формуються такі компетентності:

- загальні:

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та усвідомлення специфіки предметної області.

ЗК 3. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

- фахові:

ФК1. Здатність формувати предметні компетентності.

ФК4. Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії української мови і літератури в загальноосвітніх навчальних закладах, практиці навчання української мови й літератури.

ФК7. Здатність орієнтуватися в українському літературному процесі на тлі світового (від давнини до сучасності), уміння використовувати здобутки українського письменства для формування національної свідомості, культурного світогляду ЗО, їхньої моралі, ціннісних орієнтацій у сучасному суспільстві. Знати періодизацію англійської літератури, орієнтуватися в літературно-критичному матеріалі класичної (та дитячої) англійської літератури, застосовувати набуті знання у процесі навчання англійської мови школярів.

ФК8. Здатність критично осмислювати нові художні тенденції; використовувати фахові знання з літератури, уміння й навички із галузі порівняльного літературознавства для аналізу літературного процесу та інтерпретації літературного тексту.

ФК9. Здатність інтерпретувати й зіставляти мовні та літературні явища.

ФК13. Здатність виконувати власне дослідження (проект), узагальнювати й оприлюднювати результати діяльності з розроблення актуальної проблеми (у фахових виданнях, виступах тощо); застосовувати елементи теоретичного й експериментального дослідження в професійній діяльності.

Згідно з освітньо-професійною програмою після вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти мають демонструвати такі **програмні результати навчання:**

ПРН1. Уміє працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами (зокрема цифровими), знаходити, обробляти, систематизувати сучасну наукову інформацію, укласти бібліографію, використовувати комп'ютерні технології. Уміє працювати з текстовою, графічною та числовою інформацією за допомогою комп'ютера; використовувати можливості мережевих програмних систем для розв'язання теоретичних і практичних завдань у галузі професійної діяльності; вміє користуватися електронними словниками. Володіє методиками і техніками редагування та коректури різностильових і різножанрових текстів.

ПРН10. Знає тенденції розвитку літературного процесу в Україні, розуміє специфіку його перебігу в культурному контексті у взаємозв'язках зі світовою літературою й культурою; обізнаний із творами української класики і сучасності; уміє розрізняти епохи (періоди), напрями, течії, жанри, стилі української літератури за їх сутнісними характеристиками й на тлі світового письменства; уміє враховувати гуманістичний потенціал української літератури для формування духовного світу юного покоління громадян України, прилучення його до фундаментальних цінностей людства.

ПРН11. Уміє зіставляти й інтерпретувати літературні явища у різних культурних контекстах; знає сучасні художньо-мистецькі тенденції.

ПРН12. Вміє використовувати іншомовний фонетичний, лексичний та граматичний матеріал у різноманітних ситуаціях навчально-академічного, професійного та соціального спілкування. Знає й розуміє систему мови, історію англійської мови та літератури і вміє застосовувати ці знання у комунікації та професійній діяльності.

ПРН19. Здатний забезпечувати діалог культур у процесі вивчення мов, створювати умови для міжкультурної комунікації. Керується у своїй діяльності принципами толерантності, творчого діалогу, співробітництва, взаємоповаги до всіх учасників освітнього процесу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні

знати:

- знати зміст творів, обраних для прочитання й аналізу;
- знати тенденції розвитку англійської та української дитячої літератури;
- знати відомості про культурний контекст та біографічні дані про авторів, які написали твори, які стали каноном дитячої літератури;
- розрізняти жанри дитячої літератури;

уміти:

- встановити виховний потенціал творів;
- визначати читацьку публіку окремих творів, враховуючи їх вік;
- написати відгук, есе із елементами аналізу й опису характерології персонажів;
- укласти сюжетні схеми прозових творів.

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Література про дітей. Література для дітей. Корпус дитячої літератури і його місце в національному культурному просторі.

Тема 2. Передісторія української літератури для дітей та юнацтва. Фольклор. Твори давньої літератури.

Тема 3. Період становлення літератури для дітей і про дітей (XIX ст.).

Тема 4. Психосвіт дитини в модерній естетиці (кінець XIX – початок XX ст.).

Тема 5. Розвиток літератури для дітей в період високого модернізму 1920–1930-х років.

Тема 6. Соцреалістичні тренди в дитячій і юнацькій літературі.

Тема 7. Жанрове розмаїття літератури для дітей і юнацтва другої половини XX ст.

Тема 8. Література для дітей і юнацтва незалежної України.

Тема 9. Феномен янг едалт (young adult). Повісті Сергія Гридін. «Дівчачі» тексти.

Тема 10. Літературні премії в історії розвитку української літератури для дітей і юнацтва.

Тема 11. Британський фольклор як дитяча лектура (казка та балада). «Книга матінки Гуски».

Тема 12. Книги про мандрівки, подорожі та випробування (просвітительська доба).

Тема 13. Фантастика про можливості науки й людини (Г. Велсові вигадані простори).

Тема 14. Літературні казки Дж. Мілна, Л. Керрола та О. Вайлда.

Тема 15. Світ дитинства у Ч.Діккенса.

Тема 16. Пригодницькі та історичні твори для підлітків (Р. Стівенсон).

Тема 17. Екзотика чужих країв: постколоніальний та імперський аспекти (Р. Кіплінг, Р. Стівенсон).

Тема 18. Популярна література (фентезі Р.Толкіна й детективи А. Крісті/А. Конан-Дойла).